

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ІНСТРУМЕНТИ ФОНДОВОГО РИНКУ

Ілюха М.В., студ.

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **О.П. Близнюк**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Фінансові інвестиції розглядаються інвесторами як активна форма ефективного вкладення тимчасово вільного капіталу у високодохідні фінансові інструменти, з яких формується диверсифікований портфель фінансових інвестицій у відповідності з розробленою інвестиційною стратегією.

Фінансове інвестування може здійснюватися в таких основних формах: вкладення капіталу в статутні фонди спільних підприємств; вкладення капіталу в дохідні види грошових інструментів; вкладення капіталу в дохідні види фондкових інструментів. Остання форма фінансових інвестицій є найбільш масовою та перспективною. Вона характеризується вкладенням коштів в різноманітні види цінних паперів, які вільно обертаються на фондовому ринку: пайові цінні папери, які засвідчують право власності (акції); боргові цінні папери, що засвідчують відносини позики (корпоративні облигації, ощадні та інвестиційні сертифікати, векселі, облигації державних та місцевих позик); похідні цінні папери.

Серед фінансових показників та коефіцієнтів, за допомогою яких можна оцінити ефективність інвестиційних вкладень в акції, можна виділити: 1) узагальнюючі показники: курс, ринкову ціну, капіталізовану вартість акцій, віддачу акціонерного капіталу, співвідношення ринкової і балансової вартості акцій, вартість чистих активів на акцію; 2) показники дохідності: прибуток на акцію, дивідендну віддачу акції, коефіцієнт «ціна-дохід», коефіцієнт платіжності, коефіцієнт дивідендного покриття, коефіцієнт рентабельності акціонерного капіталу; 3) показники обігу: коефіцієнт «пропозиції-попиту», коефіцієнти ліквідності та обігу акцій; 4) вартісна оцінка акцій з постійними та змінними дивідендами.

Оцінка ефективності фінансових інвестицій в боргові цінні папери (переважно державні та корпоративні облигації) здійснюється за сукупністю таких показників: ринковий курс та ціна, прямий дохід на облигацію, ціна конверсії. Розраховується період окупності боргових інструментів, відомий як аналіз дюрації.

Надається оцінка внутрішньої вартості облігацій з дисконтом, фіксованою та плаваючою відсотковими ставками, оцінюється співвідношення між дохідністю та ризиком.

Одним з найважливіших завдань фінансово-господарської діяльності підприємства є визначення найефективніших напрямів вкладень власного та залученого капіталу з метою отримання доходу. Фінансові інвестиції розглядаються як активна форма ефективного використання тимчасово вільного капіталу інвесторів з метою вкладень у високодохідні фінансові інструменти і формування портфелю фінансових інвестицій у відповідності з розробленою інвестиційною стратегією.

Портфель фінансових інвестицій – це певним чином підібрана сукупність окремих видів цінних паперів та інших фінансових інструментів, які є найбільш дохідними та безпечними для інвестора. Головною метою формування портфелю фінансових інвестицій є забезпечення реалізації політики фінансового інвестування шляхом підбору найбільш дохідних та найменш ризикових цінних паперів.

В основі сучасної портфельної теорії лежить концепція «ефективного портфелю», формування якого повинно забезпечити найвищий рівень дохідності за заданого рівня ризику або найменший рівень ризику за заданого рівня дохідності. Диверсифікація портфелю фінансових інвестицій – це один із напрямів інвестиційної політики, що спрямований на зниження загального портфельного ризику.

У процесі формування портфеля необхідно виокремлювати дві складові сукупного ризику: систематичний та несистематичний ризику. Систематичний ризик є частиною загального ризику системи, залежить від стану економіки в цілому і зумовлюється макроекономічними чинниками. Несистематичний ризик пов'язаний з невизначеністю діяльності конкретного емітента цінних паперів. Інвестор має змогу уникнути цього ризику, сформувавши ефективний портфель. Для зниження несистематичного ризику застосовується метод диверсифікації включених до портфелю різних видів фінансових інструментів.

Таким чином, в процесі здійснення фінансових інвестицій та формування диверсифікованого портфелю фондкових інструментів перед інвесторами постає завдання аналізу та оцінки співвідношення рівнів ризику та дохідності окремих пайових та боргових цінних паперів портфеля. Інвестиційний портфель фондкових інструментів, який відповідає цілям його формування як за типом, так і за складом включених до нього цінних паперів, являє собою «оптимальний або збалансований портфель фінансових інвестицій».